

RIXC

Rasa Smite a Raitis Smits sú dnes už pioniermi sieťovej kultúry. V polovici 90. rokov začali pracovať so zvukom na internete spolu s umelcami na celom kontinente, z čoho vzišiel streamingový projekt Xchange. Stále aktívni v centre RIXC v domovskej Rige naďalej každoročne organizujú festival Art and Communication, ktorý za posledné roky hostoval umelcov skúmajúcich elektromagnetické polia, politiku frekvenčného spektra, zdroje energie a transbiotiku. V krátkom rozhovore sa bavíme o ich objavovaní elektronickej kultúry.

TEXT — DUŠAN BAROK / TRANSLATED BY — JURAJ GIGAČ

DB: V roku 1996 ste spolu s Jānisom Garančsom v Rige spustili centrum elektro-nického umenia a médií e-lab. Odkiaľ sa vzala táto myšlienka a prečo bola pre vás osobne dôležitá? Ako ste sa dostali k práci s médiami, respektíve začali „myslieť mediálne“? Spomeniete si na svoj prvý kontakt s internetom alebo dokonca počítačom?

Raitis Smits:

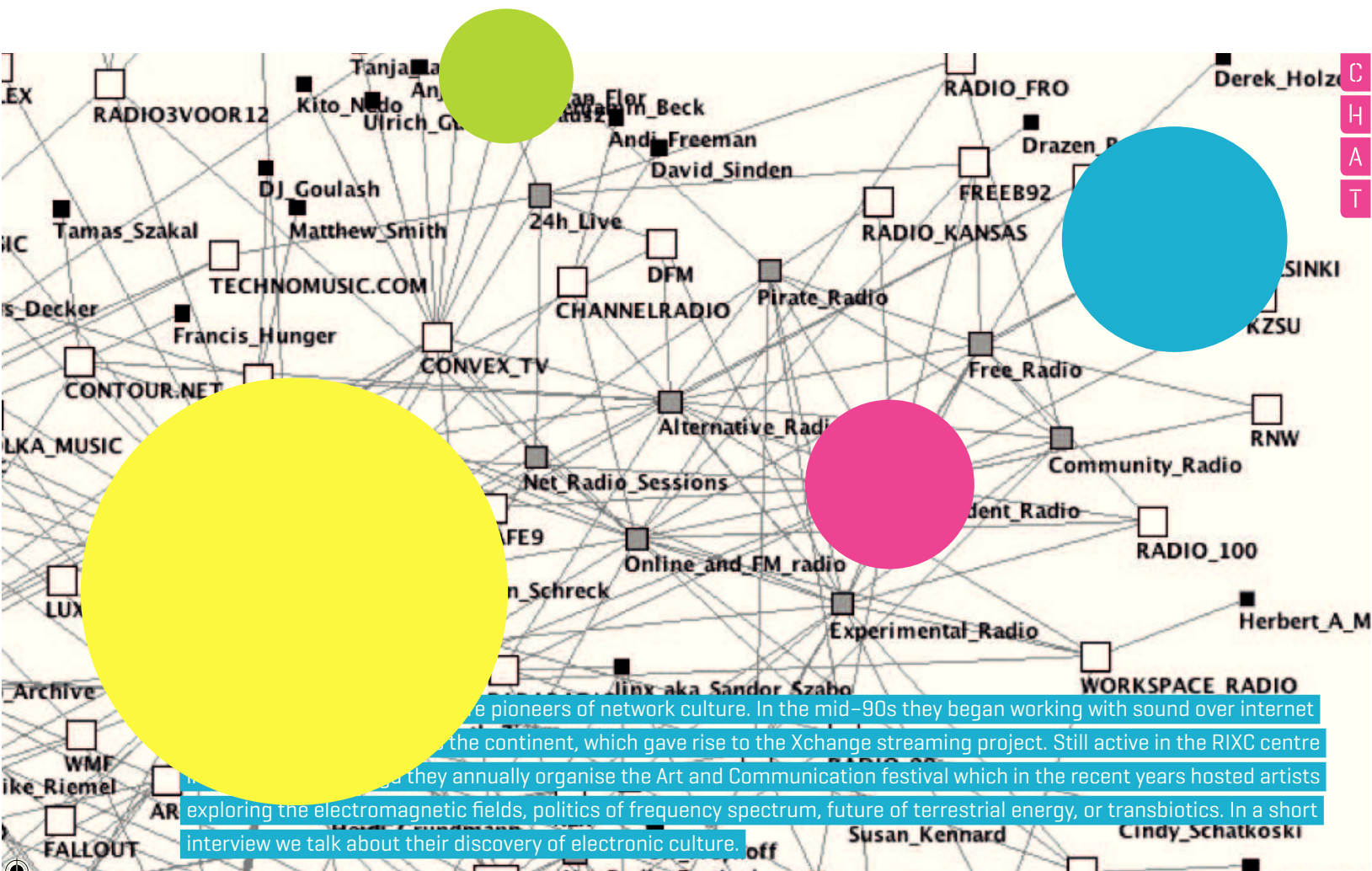
V tej dobe som pracoval spoločne s Rasou, robili sme inštalácie a pracovali s videom. Potom sa to stalo veľmi náhle, internet sme objavili vďaka nášmu zamestnaniu. Pracoval som vo verejnoprávnej televízii a Rasa v novinách, kde sme mali prístup k počítačom. Zúčastnili sme sa konferencie *Interstanding*, ktorú v Tallinne poriadalo miestne Sorosovo centrum súčasného

umenia. Myšlienky, s ktorými sme sa tam stretli, nám otvorili kompletne nový pohľad na umenie a kultúru.

Rasa Smite:

Na konferencii *Interstanding* sme po prvý raz počuli niečo viac o internete, i o tom, že umenie sa dá robiť tiež online. Po ukončení štúdiá na Lotyšskej akadémii umení začiatkom 90. rokov, ktorá nám dala veľmi tradičné vzdelanie, sme chceli opak, boli sme veľmi otvorení experimentom s rozličnými novými formami, ideami, materiálmi, médiami. Ako už povedal Raitis, začali sme pripravovať výstavy, inštalácie atď. v kontexte súčasného umenia. Vonkoncom nás to ale neuspokojovalo, pretože scéna súčasného umenia bola v Lotyšsku, podobne ako v iných krajinách východnej Euró-

py, uvedená do života Sorosovou nadáciou a jej stratégiou, a tiež preto, že tu dominovali kurátorské praktiky výberu umelcov, no a po tretie, pretože svetu súčasného umenia chýbal komunikačný aspekt, všetci umelci totiž pracovali individuálne, či skôr izolovane. Tallinská konferencia bola ozajstným zlomom v našom myslení a ovplyvnila naše neskoršie aktivity — zistili sme, že tieto nové média skrývajú práve tie možnosti tvorivého prejavu, ktoré sme v našej tvorbe hľadali. Jednak ponúkali nový — neobjavený, imaginárny, bezhraničný — priestor, v ktorom mohli umelci pracovať, komunikovať a experimentovať s novými umeleckými formami. Druhou podstatnou stránkou bola možnosť komunikácie a výmeny informácií — po živote v informačnom vákuu sovietskych dôb sme konečne

...the pioneers of network culture. In the mid-90s they began working with sound over internet
 ...the continent, which gave rise to the Xchange streaming project. Still active in the RIXC centre
 ...they annually organise the Art and Communication festival which in the recent years hosted artists
 exploring the electromagnetic fields, politics of frequency spectrum, future of terrestrial energy, or transbiotics. In a short
 interview we talk about their discovery of electronic culture.

DB: In 1996 together with Jaanis Ga-rancs you started the electronic arts and media centre e-lab in Riga. Can you describe where did the idea came from and why it was important for you personally? How did you happen to work with media [or rather, “think media”], maybe coming back to your first contacts with internet, and even with a computer?

Raitis Smits:

By that time me and Rasa had worked together making installations and video. Then it happened almost at once, we discovered the internet thanks to our jobs. At that time I was working in national television and Rasa — in newspaper and there was access to computers and we attended the conference *Interstanding* conference

in Tallinn organized by Soros Contemporary Art center in Tallinn. Ideas we heard there opened a completely new perspective in arts and culture at large.

Rasa Smite:

Interstanding conference in Tallinn was the first time when we heard something more about the internet, also that it is possible to make art online. After graduating Latvian Arts Academy in the beginning of the 90s, where we’ve got very traditional education, contrary to it, we were very open to experiment with different new forms, ideas, materials, media. Like Raitis said, we started to make exhibitions, installations, etc., in the context of contemporary arts. But as contemporary arts scene in Latvia, like in other Eastern European countries, was

brought in by Soros Foundation and their policy, also because there was dominating curators’ practice — to choose artists, and third, because contemporary arts world lacked the communication aspect, all artists were working individually, rather isolated, — it didn’t satisfy us at all. Tallinn’s conference was a big turn in our thinking and it influenced our later activities — we learned there that that new media contain that potential for creative self-expression which we were looking for in our creative work. First of all, it offered new space — unexplored, imaginary, without boundaries — for artists to work, communicate and experiment with new forms in arts. Second important facet was communication and information exchange — after living in information vacuum in Soviet period, we

dokázali získavať informácie o aktivitách a udalostiach, na ktorých sme mali záujem sa účastníť, napríklad o festivaloch mediálneho umenia, a tak isto sme tam mohli stretnúť podobne mysliacich ľudí a spolupracovať s nimi. Internet umožnil iniciovať nové spolupráce medzi umelcami zo západnej a východnej Európy, čo je tiež veľmi dôležitý aspekt.

Tallinnská konferencia *Understanding Interactivity* tak otvorila naše mysle a my sme sa ihneď potom rozhodli v Rige založiť laboratórium elektronického umenia.

Raitis Smits:

Ľudia, ktorých sme na tejto konferencii stretli, sa neskôr stali našimi dobrými priateľmi, poradcami a spolupracovníkmi. Medzi inými Geert Lovink, Eric Kluitenberg, Alexej Shulgin, Richard Barbrook, Heath Bunting. Toto podujatie bolo natoľko intenzívne a inšpiratívne, že už cestou späť z Tallinnu nám bolo jasné, že Riga potrebuje vlastný medialab a že ho zriadime my.

Zaujímavé a príznačné je tiež to, ako sme spoznali Jānisa Garanča, ktorý je tretím kľúčovým členom *e-labu*. V tom čase študoval v Štokholme a všetko, čo sme o ňom vedeli, bolo jeho meno a to, že je jediným lotyšským umelcom pracujúcim s počítačmi. Kontaktovalismehoe-mailom a našťastie ho náš nápad vytvoriť mediálne laboratórium zaujal. Prvýkrát sme sa s ním v reálnom živote stretli až po pol roku našej spolupráce. Bol to pomerne príznačný a zásadne nový spôsob spolupráce, kedy sa s osobou, s ktorou spolupracuješ po sieti, niekedy stretneš až po dlhšom čase.

Networking a spolupráca boli dvoma základnými faktormi, ktoré vytvorili základ pre *e-lab* a naše ďalšie projekty. Začali sme spolupracovať na viacerých úrovniach, medzinárodne sme boli samozrejme súčasťou novej sieťovej kultúry s účasťou na mnohých podujatiach a projektoch zameraných na mediálne umenie, lokálne sme nadviazali spoluprácu s individuálnymi umelcami, ktorých sme zapojili do *e-labu*, a tiež sme začali prednášať a pozývať hosťujúcich vyučujúcich na Lotyšskú akadémiu umení.

Na sieti nás fascinovalo mnoho vecí, bol to autonómny priestor pre vyjadrenie sa, a i s ním spojené nové nástroje a možnosti mali vplyv na estetiku umeleckej tvorby. Poskytoval tiež možnosť vytvoriť si vlastnú infraštruktúru [*e-lab* poskytoval priestor na serveri a e-mailové účty pre miestnych umelcov a tiež prístup k internetu v budo-ve umeleckého zväzu, kde sa nachádzalo aj naše laboratórium].

DB: *Mohli by ste načrtnúť situáciu „mediálnej kultúry“ v Rige a Lotyšsku v polo-*

vici 90. rokov? Mali ste pocit, že „prekladáte“ medzinárodný vývoj do lokálneho kontextu, že opäť pripájate Rigu do kultúrnej siete, alebo na druhej strane jestvovalo historické povedomie a súvislosti, na ktorých ste mohli stavať? Existovalo u vás povedomie o skorších experimentoch s povedzme strojami, počítačmi, telekomunikáciami, zvukom, elektroakustikou? Alebo tieto súvislosti vyvstali neskôr?

Raitis Smits:

Ovládlo nás ozajstné nadšenie z objavovania nových digitálnych médií a potenciálu obsiahnutého v internete, začali sme ich využívať v praxi a čoskoro sa z nich stal viac než obyčajný nástroj, povedal by som, že sa z istého pohľadu stali naším spôsobom života. Väčšinu času sme strávili v medialabe vymýšľaním a zoznamovaním sa s novými nástrojmi, začal nás viac zaujímať proces ako taký viac než tvorba vecí. Myslím, že to tiež objasňuje, prečo sme začali pracovať s vysielaním v reálnom čase [*streaming*] a internetovým rádiom. Vďaka horizontálnej štruktúre internetu sme sa ako umelci už nemuseli nachádzať v metropolách, aby sme získali medzinárodné uznanie a mali možnosť spolupracovať. V ranom období internetovej kultúry boli ľudia z periférií dokonca aktívnejší než tí z metropol. Pit Schultz nazval Rigu hlavným mestom sieťového rádia [*net radia*].

Za sovietskych dôb boli všetky formy umenia mimo takzvaného socialistického rea-

NET-A-BEAM e-lab

on-line project / hybrid streaming performance by E-LAB / DPL (live web-page editing) / Clausthome (live sound in real audio) and F5 (live video-mix)

finally could obtain information about activities and events, which we are interested to take part, like media art festivals, as well as to meet other similar thinking people and to work together with them. Establishing new collaborations between Western and other Eastern European artists, which now was possible due internet, was very important facet too.

Thus Tallinn's conference *Understanding Interactivity* opened up our minds, and we straight away decided to found an electronic arts laboratory in Riga.

Raitis Smits:

People we met at that conference later become our good friends, advisers and collaborators, among them Geert Lovink, Eric Kluitenberg, Alexei Shulgin, Richard Barbrook, Heath Bunting. This event was so intense and influential that on the way back from Tallinn we already knew that there has to be media lab in Riga and we are going to establish it.

Also what is interesting and significant is how we met with Jānis Garančs, who is the third key member of *e-lab*. At that time he was studying in Stockholm and all we knew was his name and that he is the only Latvian artist who works with computers. We contacted him via e-mail and luckily he was interested in our idea to establish a media lab. For the first time in real life we

met with him only after half a year working together. This was quite significant and very new way of collaboration and working together when sometimes you meet the person you have been working together over the net just after a longer period of time.

Networking and collaboration were those two factors which built the foundation for *e-lab* and our future projects. We started to collaborate on many levels, internationally of course we were part of the new network culture participating in many media art events and projects, locally we started to collaborate with individual artists by involving them in *e-lab* as well as giving lectures and inviting guest lecturers in Latvian Academy of Arts.

Many things were fascinating with the net, it was autonomous space for self expression, completely new tools and possibilities also made impact on aesthetics of the art process, possibility to create one's own

infrastructure [*e-lab* was providing server space and e-mail accounts for local artists as well as internet access in artists union building where was located our lab].

DB: *Can you talk a little about the "media culture" situation in Riga and Latvia in mid-1990s? Did you feel like you are "translating" international developments to the local context, re-connecting Riga to the network culture, or on the other hand — was there any historical awareness which you could be building on? Was there an awareness of earlier experiments with let's say machines, computers, telecommunications, sound, electroacoustics, or they were revealed later?*

Raitis Smits:

I think because we had real keenness in exploring new digital media and potentials of the internet we started to use it in our practice and it quickly become more than just tools, I would say that it become also our way of life in a certain aspect. Most of our time we spent in the media lab developing ideas and learning new tools and we got interested in the process itself rather than only making things. I think that also explains why we started to work with real-time streaming and internet radio. Because of the horizontal structure of the internet for us as artists there was no need

Net congestion, Buffering (Oct)

INTERNATIONAL
ARTISTS
2000

lizmu zaznávané a mali svojím spôsobom undergroundový status, napriek tomu sme v 80-tych rokoch u nás mali skupinu umelcov NSRD, ktorú tvorili dvaja lotyšskí umelci — Juris Boiko a Hardijs Ledins. Obaja sú tiež známi ako jedni zo zakladateľov elektronickej hudobnej scény a tiež video artu v Lotyšsku.

Rasa Smite:

My sme však spočiatku neodkazovali na túto scénu z 80-tych rokov [Boiko, Ledins] priamo, odkazy na ich prácu sme boli schopní vytvárať až oveľa neskôr. Začiatok 90. rokov bola doba, kedy sme končili Akadémiu umení a mali skôr tradičný umelecký background. Väčšina modernejších, súčasnejších umeleckých aktivít sa sústredila takmer výhradne okolo Sorosovej nadácie a jej Centra súčasného umenia. Všetky predošlé systémy, či už politický, ekonomický, umelecký alebo kultúrny, sa kompletne zrútil. V meste v podstate neexistoval spoločenský život, ľudia nemali peniaze a nechodili von. Riga vyvolávala dojem púšte, prázdnoty — a to bola doba, kedy na miestnej umeleckej scéne konečne začali byť aktívne a dokonca viditeľné iniciatívy na grass-roots úrovni. Zatiaľ čo za dôb ZSSR tu na umeleckej scéne existovala jediná umelecká organizácia, Zväz umelcov, v polovici 90. rokov začali rôzne menšie samoorganizované skupiny

umelcov a ďalších kreatívnych ľudí zakladať vlastné nevládne organizácie. *E-lab* sa v roku 1996 stal jednou z prvých takýchto iniciatív [s legálnym štatútom].

V polovici 90-tych rokov tiež prišli nové tendencie ovplyvnené globálnymi subkultúrami, ako boli napríklad techno hudba a DJ-i. Všetko uviedli do pohybu Kaspars Vanags a Ilze Black, ich *Open projects* boli veľkoformátovými hybridnými manifestáciami súčasného umenia a techno hudby v Rige v roku 1995. Nešlo o komerčné raueové podujatia, aké sa objavili neskôr koncom 90-tych rokov, ale ako ich opísal Eric Kluitenberg, nešlo ani o „subkultúru“, ale o „manifestáciu fundamentálnych zmien v spoločnosti“. Nebol na nich však ešte prítomný internet. V tomto zmysle bol *e-lab* priekopníckou umeleckou skupinou, ktorá v roku 1996 uviedla nové médiá na novú kultúrnu scénu Rigy. O niečo neskôr, v druhej polovici 90-tych rokov, sa vynorilo

celé množstvo ďalších grass-roots iniciatív, previazaných s klubovou kultúrou a tiež s internetom, multimédiami a VJ-ingom. Vtedy tiež prvýkrát začali spolupracovať mladí tvoriví ľudia ruského a lotyšského pôvodu, azda sa tak podarilo premostiť priepasť medzi týmito dvoma komunitami, i vďaka tomu, že táto nová kultúra nemala historické korene, pretože vznikala pod vplyvom globálnych trendov, súčasného umenia, nových médií, DJ-ov a elektronickej hudby — čiže oblastí, ktoré nepotrebovali jazyk, ktorý tak prestal byť prekážkou. Táto scéna preto začala v Rige veľmi rýchlo rásť a stala sa obzvlášť silnou a zaujímavou. Zrodila sa „mediálna kultúra“, my sme ju presnejšie zvykli nazývať „súčasná a digitálna [mediálna] kultúra“ Rigy.

A čo sa týka „prekladania“, áno, je to tak. To je to, čo stále robíme v rámci centra RIXC, snažíme sa priniesť medzinárodný vývoj na domácu scénu, pre ktorú je veľmi ťažké osvojiť si tento vývoj, pretože všetky nové technológie [nakoľko ich u nás ani nevymýšľame ani neprodukuje] pôsobia cudzo a nepriateľsky. Preto to bola pre nás samotných odjakživa výzva zostať žiť a pracovať v Rige a vyvíjať miestnu „novomediálnu kultúrnu“ scénu a zároveň pracovať v medzinárodných kontextoch.

DB: Príznačnou pre tú dobu bola vlna kyberpunkovej literatúry spojená so snami o rozplynutí sa vo „virtuálnej realite“ a „kyberpriestore“. Aké knihy ste čítali, čo vás inšpirovalo, o čom ste debatovali nad šálkou kávy?

to be located in the metropolises in order to get international recognition and ability to collaborate. During the early period of net culture people in the periphery were even more active than in metropolises. Pit Schultz called Riga the capital of net radio.

In Soviet times all other artforms outside of so called social realism were not recognized and had a kind of underground status, however in the 80s there was artists group called NSRD established by two Latvian artists Juris Boiko and Hardijs Ledins. They are also known as one of the founders of the electronic music scene and also video art in Latvia.

Rasa Smite:

But we didn't refer to this scene of the 80s [Boiko, Ledins] directly, we only could make references to their work much later. In the beginning of the 1990s we finished Arts Academy with rather traditional fine arts background. Main more contemporary activities in arts field happened only around Soros Foundation and its contemporary arts center. All previous system — political, economical, arts and culture, was completely broken down. There was no social life in the city either, people didn't have money, and they didn't go out. Riga had a feeling of desert, of emptiness, and this was the time when finally grass-roots level and self-initiatives in local culture scene became active, and even visible. If in Soviet time, in art scene, there was just one

artists organization — Artists Union, then in the mid-1990s various smaller self-organized groups of artists and other creative people started to establish their own NGOs, *E-Lab* in 1996 was one of the first such [legally founded] initiatives.

In the mid-1990s, there also new tendencies emerged that were influenced by global subcultures, such as techno music and DJs. It started with Kaspars Vanags and Ilze Black and their Open projects — large scale contemporary art and technomusic hybrid manifestations in Riga in 1995. These were not commercial raves [these appeared in the late 90s], but how Eric Kluitenberg has described them, they were not anymore "subculture", but rather events "manifestating fundamental changes in society". But there was not yet internet. In this sense *e-lab* was pioneering artists group, who in 1996 brought new media into Riga's new cultural scene. A little bit later, second half of 90ties, huge deviation of other small scale grass-roots initiatives emerged, around club and DJ cultures, as well as internet, multimedia and VJ initiatives. Also for the first time, both young Russian and Latvian creative

people were collaborating, this gap [between these two communities] perhaps was bridged, due the reason that this new culture didn't have historical roots, as it was influenced by global trends, contemporary art, new media, DJ and electronic music — the fields, which didn't need the language, it was not anymore a barrier. So very soon this scene in Riga started to grow and became very strong and interesting. It was the beginning of "media culture", however more precisely how we were calling — "contemporary and digital [media] culture" of Riga.

And what refers to "translation" is very right, this is what we still keep doing with RIXC, trying to bring international developments to local scene, for which it is very difficult to adapt them, as still all new technologies [as we don't invent them here, neither produce] seem rather alien and hostile. Therefore it always has been a challenge for us ourselves to live and work in Riga, and to develop "new media culture" scene there, and at the same time to work in international contexts.

DB: *There was a big wave of cyberpunk literature, along with the dreams about immersion in "virtual reality" and "cyberspace". What books did you read at that time, what inspired you, what was discussed over a coffee table?*

Raitis Smits:

V úplných začiatkoch nášho záujmu o nové médiá sme začali poriadať pravidelné stretnutia mladých umelcov, spisovateľov a hudobníkov. Myslím, že sme sa navzájom ovplyvňovali vecami, ktoré každý z nás robil. Konali sa polnočné jam sessions s myšlienkou otvoreného hudobného štúdia v pozadí, čo bol nápad, s ktorým prišiel hudobník Ugis Vitins. Každý sa snažil hrať na nejakom nástroji a do toho čítali mladí básnici svoje verše.

Samozrejme ma ovplyvnili taktiež ruskí sci-fi autori ako napríklad bratia Strugackí a ich román *Piknik pri ceste*, ktorý neskôr sfilmoval Tarkovskij pod názvom *Stalker*, no čítal som ho omnoho skôr.

V polovici 80-tých rokov som tiež mal kamaráta, ktorý mal prístup k počítačom v kancelárii jednej spoločnosti. Nepamätám si ako sa volala, ale mal jednoducho prístup a tak sme tam po nociach chodievali hrať počítačové hry. Tiež si spomínam, na ihličkovú tlačiareň, robili sme priblížené kresbičky a potom ich na nej tlačili. V tých dobách to pre mňa bolo čosi skutočne mimoriadne.

Rasa Smite:

Neboli to knihy, čo nás vtedy inšpirovali. Na prvom mieste to bol internet ako taký, pre nás absolútne nové médium umožňujúce nám komunikovať s podobne zmýšľajúcimi ľuďmi v zahraničí, médium, ktoré

nám pomohlo prekonať obdobie sovietskej izolácie a informačné vákuum, ktorému sme boli predtým vystavení. Okrem toho sme boli umelcami v zmysle skutočných remeselníkov, vo svojich prácach sme necitovali literatúru, verili sme, že umenie dokáže komunikovať, vytvárať autonómne priestory, že umenie ako praktická tvorba je popredu pred akoukoľvek teóriou, aspoň čo sa týka objavovania a konceptualizácie nových priestorov, akým bol internet. Takže pri experimentoch s internetovým rádiom, ktoré sme realizovali v 90-tých rokoch, sme sa riadili vlastným umeleckým cítením, intuíciou, túžbou odhaľovať a budovať nový [virtuálny a konceptuálny] priestor. Nanešťastie sme príliš dobre nepoznali kontext, v ktorom v západnej kultúre vznikol internet, nepoznali sme ani knihy, ktoré sme vtedy mali čítať, ani históriu mediálneho umenia [keby sme vedeli, že v minulosti sa vyskytli iné sieťové rádiové projekty ako napríklad *mini FM* v Japonsku v 80-tých rokoch, možno by náš projekt X-change nikdy nevznikol].

Avšak, ako sme už spomínali, pre nás špeciická a nová bola v polovici 90-tých rokov

nová hudba — elektronická, ambient, DJ mixy. Nepotrebovala slová, búrala jazykovú bariéru, a zároveň bola akýmsi kódom globálnej subkultúry, v dôsledku čoho sa z nej stal kľúč pre medzinárodnú spoluprácu a networking. Pre nás, s backgroundom vizuálneho umenia, sa zdala byť možnosť práce so zvukom v kyberpriestore dostatočne abstraktným a imaginatívnym spôsobom prejavu a možnosťou komunikácie a networkingu s inými kreatívnymi ľuďmi, ktorí pracovali so zvukom na internete. A tu sa vynára náš hlavný zdroj inšpirácie, ktorým bola vlastne teória. Jednalo sa o McLuhanov pojem „akustického priestoru“, ktorý v Rige predstavil Erik Daves vo svojej prednáške na festivale *Art+Communication* v roku 1997, keď na koncepciu „akustického priestoru“ nazeral z perspektívy internetu a elektronickej hudby. Bolo to po prvý raz, kedy nás teória, o ktorej sme počuli, inšpirovala natoľko dramaticky, že sa stala hlavným zdrojom inšpirácie pre naše aktivity na niekoľko rokov. Otvorila oči našej predstavivosti, a pracovali sme s ňou nie priamo, ale metaforicky, pri vybudovaní *Xchange* ako autonómneho priestoru. Dokonca i dnes, kedy už máme iný pohľad a stihli sme prečítať viac kníh mediálnej literatúry, pre nás zostáva pojem akustického priestoru naďalej v mysli.

Poznámka: Plná verzia rozhovoru bude uverejnená na stránkach Monoskopu:
<http://www.monoskop.org>.

Raitis Smits:

At the very beginning when we got involved with new media we started to organize regular gatherings of young artists, writers and musicians and I think we got influenced by the things each other is doing. There were midnight jam sessions with the open music studio idea behind which was introduced by a musician Ugis Vitins. Everyone was trying to play some instrument and on the top of that young poets were reading their poetry.

Of course I was also inspired by the Russian science-fiction authors such as Strugatsky brothers and their novel *Roadside Picnic* later filmed by Tarkovsky as *Stalker*, but that was much earlier when I read the novel.

I also had a friend in the mid-80s who had access to the computers in the office of one company. I don't remember what company it was, but he had access and we were going there to play computer games at night. I also remember there was a dot matrix printer, we were making some silly drawings and printing them out. That was really something special for me at that time.

Rasa Smite:

These were not really books that inspired us that time. Foremost it was internet itself, for us a completely new medium with

which to communicate to similarly thinking people outside of our country, a medium which helped to overcome Soviet time isolation and information vacuum that existed before. Besides that, we were artists, in terms of that we were really practitioners, we didn't make references to literature in our creative works, we believed, that art can communicate, that it can build autonomous spaces, that art as a practice, is far ahead any theory, especially, at least if it refers to exploring and conceptualizing new spaces such as internet. Thus internet radio experiments we mainly did in the 90s were created by following our artistic feeling, intuition, desire to reveal and build up new [virtual and conceptual] space. Unfortunately we didn't know so well the context within which the internet emerged in the Western culture, neither books which we should have been reading, neither history of media art [if we would knew that there has been already other networked radio initiatives before, like *mini FM* in Japan in the 80s, *X-change* would probably never happen].

But as we have already mentioned, what was special and new for us in the mid-90s was a new music — electronic, ambient, DJ mixes. It didn't need words, there was also no language barrier through this music, and at the same time, it was also kind of a code of a global subculture, thus it was also a key for international collaborations and networking. For us, having visual arts background, possibility to work with the sound in the cyberspace, seemed enough abstract and imaginative way for our self-expression, as well as for communication and networking with other creative people, who were working with the sound on the internet. And here comes our main inspiration source, which was a theory, in fact. It was McLuhan's notion of "acoustic space" — which was introduced by Erik Davis lecture in Riga *Art+Communication* festival in 1997, where he looked at "acoustic space" concept from internet and electronic music perspective. This was for the first time when something of the theories we've heard inspired us so dramatically, that it became a leading inspiration source for our activities for many years. It opened up our imagination, and was not taken directly, but metaphorically, for building up *X-change* as an autonomous space. Even today when we have a different view and also read more media literature, the notion of acoustic space is always somewhere in mind.

Note: Full interview is to be published on Monoskop website:
<http://www.monoskop.org>.